

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації

СТОРЧАКА СВЯТОСЛАВА ГРИГОРОВИЧА

на тему «Детермінанти економічної безпеки України в
умовах інституціональних змін»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 «Економіка»

Дисертаційна робота Сторчака С. Г. «Детермінанти економічної безпеки України в умовах інституціональних змін» присвячена вирішенню актуального науково-прикладного завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних положень, науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо визначення, систематизації та оцінювання ключових детермінант економічної безпеки України в умовах інституціональних змін. Особливу увагу приділено виявленню впливу трансформаційних процесів, інституційних ризиків, зовнішніх і внутрішніх загроз на стійкість національної економіки, а також формуванню напрямів удосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки держави з урахуванням сучасних викликів соціально-економічного розвитку.

Тематика дослідження є надзвичайно актуальною, оскільки економічна безпека України в умовах інституціональних змін, воєнних викликів і цифрової трансформації є однією з ключових передумов збереження стійкості держави, захисту її національних інтересів, підтримання конкурентоспроможності економіки та формування засад повоєнного відновлення. Від рівня економічної безпеки залежить здатність держави своєчасно реагувати на зовнішні та внутрішні загрози, мінімізувати їх наслідки та забезпечувати стабільний соціально-економічний розвиток. Актуальність дослідження зумовлена також тим, що сучасні трансформаційні процеси супроводжуються посиленням ролі цифрової економіки, демографічними втратами, інституційною нестабільністю, загостренням глобальної конкуренції, зміною структури ринків і підвищенням потреби у формуванні нових підходів до оцінювання та моніторингу

економічної безпеки держави. У цьому контексті дисертація Сторчака С. Г. є своєчасною, науково обґрунтованою і практично затребуваною.

Наукова новизна дисертації полягає у поглибленні теоретико-методологічних засад забезпечення економічної безпеки держави та обґрунтуванні науково-практичних підходів до визначення її базисних детермінант в умовах інституціональних змін. У роботі системно поєднано теоретичний аналіз, економіко-математичне моделювання та інструментарій нечіткої логіки для оцінювання й прогнозування стану економічної безпеки України. У дисертації запропоновано авторське тлумачення категорії «економічна безпека держави» як здатності держави після внутрішнього або зовнішнього впливу повертатися до стану не гіршого за попередній, утримувати його протягом тривалого часу та поліпшувати під впливом позитивних детермінант. Розроблено модель оцінки та моніторингу економічної безпеки України на основі нечіткої логіки та когнітивного підходу, що дозволяє інтегрувати кількісні показники й експертні оцінки для підтримки управлінських рішень. Удосконалено підходи до виявлення внутрішніх і зовнішніх факторів та загроз економічній безпеці, оцінювання впливу цифрової економіки на безпеку держави на державному, корпоративному та особистісному рівнях, а також теоретико-методичні засади формування інституційного механізму забезпечення економічної безпеки. Набули подальшого розвитку положення щодо понятійно-категоріального апарату теорії економічної безпеки, визначення її детермінант та використання теорії нечітких множин для аналізу складних економічних процесів.

Теоретичне значення одержаних результатів полягає у розвитку сучасної економічної теорії в частині поглиблення наукових уявлень про сутність, структуру, фактори, загрози та інституційні засади забезпечення економічної безпеки держави. Автором систематизовано еволюцію теоретичних підходів до трактування економічної безпеки, уточнено місце її базисних детермінант у системі державного управління та розкрито взаємозв'язок між економічною безпекою, стійкістю розвитку та цифровою трансформацією. Вагомим теоретичним результатом є запропонований методичний підхід до оцінювання стану економічної безпеки України на основі нечіткої логіки та когнітивного

моделювання, який розширює інструментарій дослідження складних соціально-економічних систем. Теоретичні положення дисертації можуть бути використані для подальших досліджень проблем економічної безпеки, інституціональних змін, цифрової економіки та стратегічного державного управління.

Практичне значення дисертації Сторчака С. Г. полягає у можливості використання її положень і висновків при формуванні та реалізації державної політики у сфері економічної безпеки, удосконаленні інституційного механізму її забезпечення, розробленні заходів реагування на сучасні внутрішні та зовнішні загрози, а також у процесі цифрової адаптації системи підтримки прийняття рішень в органах публічного управління.

Дослідження виконувалося відповідно до плану науково-дослідних робіт Донецького національного університету імені Василя Стуса за темою «Стратегія розвитку складних соціально-економічних систем в новій економіці» (номер державної реєстрації 0122U201632, 2023–2024 рр.). Практичну цінність мають запропоновані автором підходи до визначення базисних детермінант економічної безпеки держави, оцінювання її стану на основі нечіткої логіки, моделювання впливу цифрової економіки на безпекові параметри та формування цифрової адаптивної системи підтримки прийняття рішень.

Положення дисертації можуть бути використані органами державної влади, аналітичними центрами, науковими установами та закладами вищої освіти для вдосконалення методичного забезпечення моніторингу економічної безпеки, ідентифікації загроз, моделювання сценаріїв розвитку та підготовки фахівців з економіки, державного управління й економічної безпеки.

Дисертація виконана особисто, містить наукові положення, що отримані здобувачем особисто, і які мають істотне теоретичне і практичне значення для розвитку економічної науки та забезпечення економічної безпеки України.

Основні положення та результати дисертації опубліковано у 11 наукових працях, серед яких: 1 стаття у науковому виданні категорії «А» (Scopus, у співавторстві), 5 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б» (з них 3 у співавторстві), а також 5 публікацій за матеріалами міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій. Наукові результати

дисертації повною мірою висвітлені у публікаціях автора та пройшли належну апробацію:

1. Баранов А. В., Сторчак С. Г. Продовольча безпека як фактор економічної безпеки економіки України в умовах війни. *Агросвіт*. 2023. № 13. С. 75-82. URL: <http://dx.doi.org/10.32702/2306-6792.2023.13.75> (журнал категорії «Б»). *Особистий внесок здобувача* полягає у визначенні чинників продовольчої та економічної безпеки та розробці заходів з їх підтримки.
2. Лавров Р. В., Сторчак С. Г., Безп'ятко О. А. Концепційні підходи до формування моделі економічної безпеки держави в умовах диджиталізації. *Агросвіт*. 2024. № 8. С. 49-57. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.8.49> (журнал категорії «Б»). *Особистий внесок здобувача* полягає у розробці класифікації складових економічної безпеки держави та рекомендацій щодо формування системи економічної безпеки держави в умовах диджиталізації.
3. Сторчак С. Г. Фактори, принципи та загрози економічній безпеці: підходи до їх виявлення в управлінні державами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 18. С. 112-119. URL: <http://dx.doi.org/10.32702/2306-6814.2024.18.112> (журнал категорії «Б»).
4. Kozlovskiy, S., Zayukov, I., Kozlovskiy, V., Tregubov, O., Storchak, S., Mishchenko, V., Lavrov, R. (2025). Relationship Between Organic Farmland Expansion and Greenhouse Gas Emissions in Europe: Implications for the Implementation of the Sustainable Development Goals. *Problemy Ekorozwoju*, Vol. 20(1), pp. 159-173. <https://doi.org/10.35784/preko.6337> (журнал категорії «А»). *Особистий внесок здобувача* полягає у розрахунку впливу екології на стан розвитку аграрного виробництва в аспекті забезпечення економічної безпеки ЄС.
5. Сторчак С. Г. Вплив розвитку цифрової економіки на економічну безпеку держави. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-71>
6. Козловський С. В., Сторчак С. Г. Інституційне забезпечення економічної безпеки держави. *Ефективна економіка*. 2025. № 10. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.10.32> (журнал категорії «Б»).

Особистий внесок здобувача полягає у визначенні напрямів інституційного забезпечення економічної безпеки на різних рівнях та встановленні взаємозв'язку понять у сфері забезпечення економічної безпеки.

7. Сторчак С. Г. Основні загрози економічній безпеці України. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні*. Вінниця, ВНТУ, 1-2 березня 2024 р. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2024/paper/view/20186/0>
8. Сторчак С. Г. Економічна безпека держави в умовах диджиталізації // *Global science: prospects and innovations. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference*. Cognum Publishing House. Liverpool, United Kingdom. 2024. Pp. 461-466. URL: <https://sci-conf.com.ua/ix-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-global-science-prospects-and-innovations-25-27-04-2024-liverpul-velikobritaniya-arhiv/>
9. Сторчак С. Г. Визначальні фактори та загрози економічній безпеці України. *Актуальні питання науки, освіти і суспільства в умовах сучасних викликів: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції*. Рівне, ЦФЕНД, 21 лютого 2025 р. у 2 ч. Ч. 1. С. 10-12. URL: <https://www.economics.in.ua/2025/02/21-1.html>
10. Сторчак С. Г. Причини кризового стану української соціально-економічної системи. *Сталий економічний розвиток, ефективне управління та фінансово-правові механізми в умовах глобальних трансформацій: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції*. Ізмаїл: ЦФЕНД, 2025. 79 с., С. 27-28. URL: <https://www.economics.in.ua/2025/02/28.html>
11. Сторчак С. Г. Структура моделі оцінки та моніторингу економічної безпеки держави на основі базисних детермінант. *Наука, освіта і суспільство в умовах змін: виклики та інновації: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції*. Кременчук: ЦФЕНД, 2025. 256 с., С. 133-136. URL: <https://www.economics.in.ua/2025/10/10.html>

Наукові публікації здобувача відповідають вимогам пп. 8, 9, «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії» (затверджено Постановою КМУ № 44 від 12 січня 2022 р).

Результати дисертації повною мірою висвітлені у зазначених публікаціях

Науковий рівень дисертації відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, дисертація містить нові науково обґрунтовані результати, що мають істотне теоретичне і практичне значення для розвитку економічної науки та вдосконалення державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки України.

Фактів порушення академічної доброчесності в роботі не виявлено.

На підставі вищезазначеного дисертацію Сторчака Святослава Григоровича, на тему «Детермінанти економічної безпеки України в умовах інституціональних змін» рекомендовано до захисту на підставі п. 13. «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 у спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка».

Висновок складено за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданні кафедри менеджменту та поведінкової економіки (протокол № 21 від 27.05.2026 р.).

Головуючий:

завідувач кафедри
менеджменту та поведінкової економіки
Донецького національного
університету імені Василя Стуса,
д. е. н., професор

Ольга ДОРОНІНА